

GAZETA TRANSILVÂNIEI

Onor.
991
BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII
SIBIU

PRETARĂ: ASOCIAȚIUNEA "ASTRA" BRAȘOV
Presa de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitet de redacție.
Atelierele tipografiei "Astra" nr. 102.
Pagini 4-6-8 lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GILBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTATE SUB CUTELE LUI MUREȘENII
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

B-dul REGELE
Abonamentul anual lei
Anunțuri și reclame după

Nr. 50

Sămbătă 9 Septembrie 1944

Infrățire

de N. Georgescu-Tisza

Războiul, din suferințele că-
nuia ne împărtaşim azi cu toții —
sau aproape cu toții, fiindcă tot
rămâne o minoritate beneficiară
sau o urmă din vechii uzuruc-
tuari fără muncă ai avuției națio-
nale, — are de sigur și multe ur-
mări bune.

Am simțit una mai ales zilele
trecute, când am luat parte la
sfințirea unei troițe în curtea școlii
din satul Valea Popii, pe plaiuri
muscelene, de către învățătorii re-
fugiați acolo din județul Baia
al dragii noastre Moldove.

Monumentul de veche și au-
tentică artă țărănească, cu fine
săpături înflorite pe delicate, dar
vânjoase brațe de stejar, întruch-
pând semnul creștinesc al crucii
și cu trupul solid implantat într'un
postament de beton, purta, incrus-
tată sus, coroana României întregi,
ca simbol de unire și de putere,
iar mai jos, pe axa principală,
stema de vitejie legendară cu zim-
brul Moldovei.

În jurul celor șase preoți ce
slujeau cu evlavie — și ei străși
din mai multe ținuturi românești —
asculta o mulțime smerită de oa-
meni, care, după chipuri și cos-
tume, indica dela prima vedere
diferite regiuni românești, avându-și
reprezentanții lor, nu oficiali, ci
firești, la această infrățire din
curtea unei școli de țară.

La ofranda moldovenească a-
dusă pământului ospitalier al Mun-
teniei, luau parte, printre oamenii
cunoscuți ai locului, nu oaspeți
străini, ci frați Români. Și înainte
de serbare, și după, se formau
pâlcuri-pâlcuri de oameni, care și
vorbeau de păsurile comune, de
lipsurile și durerile îndurate în a-
ceste vremuri apocaliptice și de
nădejtile, care totuși mai încol-
țeau în sufletele lor, pentru o
Românie mare și puternică, scut al
liniștii și muncii rodnice viitoare.

La adunare nu lipseau nici
dârzii Transilvăneni, cu vorba lor
înceată și apăsată, plină de miez.

Intelctuali, târgoveți și țărani,
aduși laolaltă de aceleași griji și
aspirații din părți și straturi soci-
ale atât de diferite ale țării, în-
vățau să se cunoască și să se

Clipe mari

de I. Bozdog

Încetam articolul din numărul tre-
cut, scris încă la 14 August, cu îndem-
nul să fim gata să lăsați în clipele
când vom să ridăm piatra de pe
mormânt.

Neamul întreg, din toate colțurile
locuite de Români, vibrează azi mai
puternic decât bătăile tunurilor care
despica orizonturile și sfarmă silncele
îngrădiri în care am fost svârșiți cu bru-
talitate acum patru ani.

Am stat necontent și exclusiv în
serviciul acestui mare strigăt de durere
al neamului în acești patru ani. N'a
existat încă o scrisură pe care să
n-o încercăm pentru a ține mersu viu
focul în inimile cititorilor.

Ne-am călcat pe mândria de
bărbați făgăduind-ne nu pentru pa-
ragii de gândire, ci pentru frânturi
de brase sau cuvinte izolate care,
chiar și prin incoherența lor, reușeau
să transmită tot abuciumul celor ce ne
angajaseră să luptăm în primele linii
ale scrisurii contra dușmanului.

Dacă prin scrisul nostru am putut
sădi nădejdi în mii de inimi, dacă sub
jocul cuvintelor noastre s'au risipit în-
doelii și s'au întepenit pașii șovăitori
ai multora, astăzi au dispărut aceștia
și ochii tuturor sunt îndreptați spre
inima sfântă a Transilvaniei noastre,
brațele sunt încordate și cer, toate,
onoarea de a se bate pentru înțău-
rarea definitivă a oricărei posibilități
de robire în viitor.

Suntem prezenți și cerem aceeași
cinstă și pentru noi, iar până la de-
săvârșirea întregului gând al neamu-
lui în inima noastră, în aceste clipe
vibrează puternic o singură coardă care
transmite același și necontent strigăt
și îndemn de luptă al zilei de azi și
de ieri și a celei de mâine: *solidari-
tate!*

*Bloc de stâncă întregul neam, cu
o singură dorință, cu o singură voință;*

prețuiască. A trebuit să vină răz-
boiul cu uriașele lui primejdii din-
afara hotarelor, pentru ca să în-
ceteze ca prin farmec discordiile
interne. Cât de îndepărtate și mă-
runte ni se par acum luptele po-
litice, care ne frământau zadarnic
și ne învrăjbeau, slăbindu-ne pu-
terile, cu numai câțiva ani înainte.
Puținii care-și văd astfel în peri-
col meschinele lor interese perso-
nale și mai jinduesc după un tre-
cut, în care hălăduiau de bunuri
și plăceri pe spinarea unei nații
sfârșiate și oropsite, vor pieri sub
valul binefăcător, care crește din
ce în ce mai mare și mai biruitor,
al unei înfrățiri sociale și naționale.

căci numai astfel vom reuși să recuce-
rim și să consolidăm biruința, de a că-
reta realizare nimeni nu se îndoiește
nicio clipă.

În ceasurile de grea umilire prin
care am trecut în ultimii patru ani, ne-
am mărturisit toată durerea, ne-am sim-
țit toți sfârșiate inimile de cu mai grea
căință pentru ușurința cu care ne-am
pulverizat puterile și ne-am risipit pe
căi răsiețe urmărind interese personale,
sau de grupare.

Ciocăniturile și bătăile surde de
slăvire și descompunere ale însăși fiin-
ței noastre naționale nu le-au avuzit și
nu le-au luat în seamă. Eram vrăjiți de
mirosul libertății și a posibilităților de
traiu nou, urmăream nu consolidarea
unei noi vizi de stat, ci risiceam din
belșug din comoda câștigată nouă de
sufieratele generațiilor prin atâtea ve-
cuni.

Cât de mari, cât de sângeroase
au fost și vor mai fi încă jertfele de
reparație!

Ingenunchiați pe mormintele celor
ce, oriunde au luptat, au adermit cu
zâmbetul vădit pe fața lor înșăngerată
de imaginea României noi, pentru a
cărei renaștere au prins arma, înșiraiți
în coloanele de asalt care prin elanul
lor sfarmă nedreptele hotare și readuc
tricolorul la strămoșeștii miezuini ale
neamului, sau rămași în orice calitate
în slujba intereselor obștești, azi voință
de lepădare de bunăvoie a tot ce-a
fost rău în trecut, trebuie să ne fie și
mai mare.

Reluarea vieții publice nu-i per-
mis să fie prilej de trezire a parazitismu-
lui politicianist care a compromis și
diformat rostul luptelor frumoase și
pline de roduri istorice ale atâtor mari
personalități din trudnicul nostru trecut.

Continuare în pag. 3-a

Poate muri ideea națională?

de Ion Berciu

Se aude din ce în ce mai insis-
tent un glas răgușit al unor oameni,
care nu pot pricepe mare lucru din
mersul ineluctabil al marilor idei.

Acești energumeni, sprijiniți pe
false interpretări sau pe pușcăritătea
priceperii lor, întură în fața naivilor
amenințarea puerilă: „Războiul acesta,
dacă este câștigat de către partidă,
ideea națională, temelja statelor mici a
pierit. Noi suntem, deci, pierduți!”

Suntem sătui de profeți minci-
noși, de interesați și de paranoici, de
oamenii unei idei nenorocite.

Trebuie să privim atent în jurul
nostru, în adâncurile conștiinței noas-
tre și să ne gândim statornic la viito-
rul nostru.

Poate muri naționalismul?

Adevăratul naționalism, adică ideea
unei solidarități de interese, de idealuri
și de credințe a unei comunități de
oameni civilizați, nu poate muri decât
odată cu ultimul mădușar din această
grupare umană.

Un anume naționalism însă, în-
țeles ca o sfidătoare împănare de
sine, cu mistica națiunii predestinate,
cu deslănțuirea patimei de distrugere
din plăcere a celorlalți oameni și cu
sugumarea a tot ce-i sfânt și mare în
sufletele celor care nu cred cum crezi
tu, stăpânul de o clipă, acela se înțe-
lege că trebuie să piară, ca orice erezie
a unor stricători ai legii divine și pro-
fund omenesti.

Naționalismul furios, deci și națio-
nalismul „lătrător” — cum așa de plas-
tic l-a numit demult d-l profesor S. Me-
hedinji — al celor ce se bat în piept
și strigă la răspântii, aceste forme hi-
doase ale deformării păcătoase ce s'a

Continuare în pagina 3-a

„Gazeta Transilvaniei” La Cluj și la Oradea...

de I. Lupaș
Prof. Univ.

Fiind convocați în ziua de 22. X.
1941 la o consfătuire în Palatul Preșe-
denției Consiliului de Miniștri 16 re-
prezentanți ai Transilvaniei, cărora li
s'au făcut comunicări în legătură cu
acțiunea diplomatică întreprinsă pen-
tru a dărâma valabilitatea *dictatului
dela Viena*, între alții a luat cuvântul
și d-l prof. I. Lupaș, rostind următoarele:

„Din cele auzite acum, în această
consfătuire, convocată din inițiativa
d-lui Conducător al Statului, am rămas

cu impresiunea că în cercurile conducă-
toare din capitală s'ar fi ivit oarecare
indispoziție și îngrijorare, pricinuită de
proporțiile ce au luat în centrele tran-
silvane, în deosebi în centrul universi-
tar al Sibiului, manifestațiunile patrio-
tice pentru izbânda ostășească dela 16
Octombrie. Ca martor ocular al mani-
festațiunii studentești dela Sibiu pot să
dau câteva lămuriri proprii a contribui
la înlăturarea sau măcar la micșorarea
acestei îngrijorări. Nici defilarea, orga-

INSTANTANEE

Ceremonii nipone

În Japonia, din tota între clasă socială este și acum distul de mare. „Aceia ce l se permite lui D-z-u, nu i se permite bobului” e o zicală a cărei înțelegere s'ar părea că a fost plămădită chiar acolo, în patria crizantemelor.

Un pribog care a colindat Orientul povestește că Japonezii sunt poate cel mai ceremonioși oameni de pe toată suprafața globului, mai ceremonioși chiar de cât vecinii lor chinezi. Câteva din obiceiurile lor la nunți se potrivește lătt cu ale noastre.

E vorba ad de pătura de jos care, nu numai la Japonezi ci pretutindeni, învâluie în zăbrănci de datini peștri toate întâmplările mari și mici ale vieții.

Când doi înși se hotărăsă să întemeieze împreună un cămin, au o mulțime de lucruri de aranjat înainte de-a face născul acesta. În primul rând o listă întregă de cadouri. Când vreme la noi mireasa este obligată să ofere părinților miresei o sumă oarecare de bani, în Japonia și China primile cadouri le primesc părinții fetei. Aceștia încă se revanșează la rândul lor. Mai mulțumită din afacerea aceasta lese însă persoana care a mijlocit căsătoria, căci îi pică din ambele părți. Acești oameni joacă și acum un rol destul de mare în extremul Orient. Între cadourile ce mirele e dator să le facă viitoarei sale soții se află și volume de versuri și manuale de bună purtare în societate. Logodna și cununia au loc în una și aceeași zi. Preotul e considerat ca ceva de prețos și numai rareori se întâmplă să fie de față. În timpul ceremoniei tânăra pereche trebuie să bea mai multe pahare dintr-o butură numită Zakk', un fel de bere foarte tare. După fete tinere de familie mai bună se îmbracă în costume peștrițe, înfățișând doi fluturi: mascul și femela. Fluturii sunt în Japonia simbolul statorniciei și fidelității conjugale deoarece se spune că aceste insecte zboară numai perechi.

În conversațiile duse la cununie ca și în hărțile ce pecetluiesc legământul dintre cei doi tineri căsătoriți se evită anumite cuvinte.

Așa, de pildă, se fereste fiecare să pronunțe vorbele: Bun rămas, cuvântul: despărțire, schimbare, nestatornicie etc., care ar însemna — zic ei — nenorocire în noul cămin conjugal.

Fiecare Japonezilor înclină spre melancolie, pentru aceea ei își julesc morții cum niciun alt popor din lume n'o face. Veșmântul lor de doilu este alb. Și în timp ce julesc evită cu totul consumația cărții. Corpul neînsușit al unui Japonez e copleșit cu toate semnele de dragoste și cinste de care s'a bucurat în viață. Chiar și rudeniile celui decedat se împărtășesc din această doză de consideratie.

Mormântul îl numesc Japonezii: Tsontsi-Koure, odecă o moviță de pământ. La boală îl zic gasoume: reținut acasă.

Ecat. Pitiș

nizată de studențimea Universității noastre pe străzile Sibului, nici cuvântările rostite în seara aceluiași zile în fața Liceului „Domnița Ileana”, nu au depășit nici decum limitele academice. Ar fi fost cea mai tristă dovadă a pasivității sufletești și a indiferențismului, dacă ar fi lipsit această impresionantă demonstrație, izvorită dintr'un prea firesc imbold dinamic al tineretului nostru universitar. Dacă printre alte lozinci entuziaste, închinată virtuților oțetășești ale neamului nostru, s'a auzit și puternica strigare: „... la Budapesta!”, — e lucru foarte explicabil: își da seama studențimea universitară, că sacrificiile de sânge româneesc, dincolo de Nistru nu pot fi considerate decât ca niște contribuțiuni prealabile spre a pregăti calea dreptelor noastre revendicări dela Tisa. Lozincă studențimii noastre este deci pe aceeași linie, pe care ni s'a spus chiar azi că a fost și continuă să fie îndrumată cu tenacitate acțiunea diplomatică pentru reîntregirea Transilvaniei. Este cu atât mai bine, să se știe dincolo de granițe,

Vechi instituții de drept privat la Români din Transilvania

Institutul de arte grafice „Astra” Brașov, 1944 p. 128

de Henrieta Cocea

Istoria dreptului românesc și-a îmbogățit biblioteca cu o monografie documentară juridică cu titlul sus citat scrisă de d-l prof. I. Mateiu, prorectorul Academiei de Inalte Studii Comerciale din Cluj-Brașov.

Este prima lucrare ce are la bază studiul zăpiselor din Ardeal. Autorul înfățișează câteva instituții de drept privat, pe temelii zăpiselor, „monumente autentice ale vieții noastre juridice de odinioară”.

Colecția de documente folosite este adunată din comuna Sebeșul de Sus jud. Sibiu.

Introducerea cuprinde o examinare asupra felului cum se prezintă condiția juridică a Românilor în decursul vremurilor. Urmează analiza zăpiselor, grupate după natura lor și completată cu expuneri de drept comparat.

Astfel, ne informează autorul, se evidențiază însemnătatea operațiilor juridice ce le conțin.

Cele șapte capitole cuprind: contracte de vânzare, de schimb și dona-

țione, de împrumut cu garanție de anghreze, testamente și câteva acte juridice mărunte.

Partea documentară o alcătuiește colecția de zăpise sistematizate în șapte grupe.

De menționat este existența a patru zăpise fototipografiate. Volumul cuprinde o bibliografie bogată pe lângă informații istorico-juridice și explicații lexicale (moșie, zăpis).

Conținând date și concluzii deosebit de interesante arăt pentru specialist cât și pentru oricare intelectual, lucrarea constituie o contribuție științifică din cele mai de seamă.

La cele amintite se mai adaugă și farmecul unui stil clar caracteristic versutului mănăitor al condeiului.

Valoros prin forma distinsă și prin lumina ce o proiectează asupra unei laturi a dreptului transilvan, cercetată până acum, studiul vine să întregescă o bogată și rodnică activitate.

DRABOJUL JOM LUI JOM

Ce vremuri!

Am adunat, cu migală și fără entuziasm, ani întregi, o mulțime de manifeste electorale, unele cât cearsăful, altele mititele, insinuante; unele pe hârtie bună, altele ca vai de capul lor, după cum dispunea casa partidului; unele în proză decentă, altele cu invective de șatră; în versuri multe, precum ca să se țină minte de cinștiți alegători, toate tot atâtea documente ce ne-a făcut să spunem, la începutul acestor rânduri: **Ce vremuri!** — firește, nu admirativ.

N'am mai adăugat și: **Ce moravuri!** — socotind adagiul ca dela sine înțeles.

Iată, am în față unul, conceput în limba lui Tuhtum, cu scopul evident de a determina pe consumatorii de slănină papricată să-și încredințeze destinele pe mâinile cele mai bune.

Semnatarii acestui manifest, cu numele în redacție maghiară, îmi sunt necunoscuți. Pare că sunt Români. Unul iscălește, în josul

celor 8 strofe, *Stroján G. János, volt képmeslő és szenátor*, altul, *Moșilu Miklós* e „tanár” și, în sfârșit, la coadă, și un „földmives” (agricultor).

Geniul poetic al candidaților nu a depășit „Micul dor”. Dăm o probă

„Egyedüli reményünk,
Averescu vezérünk.
A ki okos — s ki nem az?
Az, mindenki, rá szavaz!!
Négyes szánu a lista
A pessélet nyomd oda!”

Frumos, nu?

Decât, să nu ne pară rău, căci cum spunea un oarecare Eminescu:

Tot ce-a fost o să mai fie...

Adaosul:

*Doar de-a lor zădărnice
Tu te 'ntreabă și socoate,*

ne privește pe noi, pârlitii de alegători.

că actualii cărmuitori ai României, deși fac parte dintr'un guvern autoritar, sunt sprijiniți de tinerimea Țării în strădania lor de **refacere integrală a granițelor dărămate**.

Dar lozincă amintită, izvorită dintr'un entuziasm studențesc, de nuanță înviorătoare, nu apare în atmosfera transilvană decât ca o **repetiție istorică**, în forme variate. După biruința răsunătoare a trupelor române la Plevna, Românii asupriți sub călcăiul grofilor maghiari, înălțară lozincă: *După Plevna turcească va trebui să urmeze și Plevna ungurească!* Și a urmat. Nu însă așa repede cum ar fi dorit ei, dar după un răstimp de 4 decenii a căzut și Plevna maghiară și pe **frontispiciul parlamentului de pe malul Dunării a falfăit victorios tricolorul românesc**.

Ne-a impresionat mărturisirea oficială, care subliniază un adevăr așa de viu resimțit azi, anume că **problema transilvană depășește proporțiile politice ale unei simple chestiuni teritoriale**, devenind una de eminent interes vital pentru românismul întreg, care-și gă-

sește în munții Transilvaniei nu numai leagănul originii sale, ci însuși sufletul, creierul și inima spațiului său etnic. Cum nu ar putea vieții organismul uman cu inima străpunsă de o săgeată, la fel nu va putea România să-și vadă asigurată existența și dănuirea-i normală, câtă vreme **inima Transilvaniei va fi osândită să rămână străpunsă de revoltătoarea graniță a dictatului dela Viena**. Cu prilejul ultimei audiențe (23 XII. 1940) mi-ași spus, Domnule Mareșal, că după convorbirile ce ați avut cu Führerul, refacerea granițelor României nu mai e pentru Dv., o simplă speranță, ci a devenit o **certitudine**. Fie ca certitudinea aceasta să poată fi transformată, cât mai curând, în **deplină realitate politică!**

Permiteți-mi, deci, să termin, exprimând dorința, pe care o cred împărtășită de întreaga suflarea românească: la o viitoare consfătuire ca cea de astăzi, să nu ne mai invitați, Domnule Mareșal, la București, ci sau la **Cluj** sau la **Oradea Mare!**

PREDICI ÎN PUSTIU

Igiena fantaziei

Ce o mai fi și asta? Mai are și fantazia o igienă? Da, și încă una folositoare, căci fantazia noastră lăsată și ea de capul ei, fără nicio frână, fără nicio igienă, ne duce la multe fapte, pe care apoi le regretăm adânc. Un principiu de viață indian sună: „*Când să devii stăpânul gândurilor tale*”, ceea ce este același lucru cu titlul nostru: **Igiena fantaziei**.

Gândul bun este izvorul faptelor bune, dacă, deci, cu fantazia ta te transformi în un excelent tată de familie, în un strălucit reprezentant al profesiei tale, în un înfăcărat luptător pentru binele neamului tău, în un scositor de vicioare etc., ca apoi după un șir mai scurt sau mai lung de ani să-ți vezi visul tău realizat: acest fel de fantazie este foarte folositor progresului tău moral și intelectual. Gândul bun excită voința și ambiția ta, îți adună toate forțele tale de luptă active și de rezervă, îți înfrumusețează viața așa, că acest fel de fantazie este necesar vieții. Chiar visurile ce nu au putut fi îndeplinite îți aduc o desiluzie, dar și-au dat multe cînte de ridicare sufletescă. Fantazia bogată este de asemenea necesară la studiile tale, căci de multe ori fără ea nu poți înțelege o problemă mai grea sau stilul mai înfăcărat al unui autor. Este absolut necesară scriitorului, poetului, artistului, care fără de ea ar fi complet neproductiv.

Dar în două direcțiuni avem nevoie de o îngrădire a fantaziei noastre: cea a fricii și cea a moralității.

Dacă cu fantazia noastră ne zăgrăvim cal verzi pe pereți, dacă cu fantazia noastră sbucităm de frică ne zăgrăvim scene de groază, dacă mereu ne închipuim că s'ar putea să cădem grav bolnavi, că ne paște cine știe ce mare nenorocire, acest fel de fantazie trebuie îngrădită prin educațiunea curajului. Cui e frică, din cauza fantaziei sale prea bogate, să meargă singur pe un drum noaptea, să doarmă singur într'o cameră, să facă vreo excursie etc., trebuie să-și facă de cu vreme educațiunea curajului: citind cărți de mari eroi să se transforme mai întâi în gând în un erou curajos și va veni încet-încet și atitudinea sa curajoasă și dispariția fricii.

Nicăieri însă fantazia fără frâu liber nu produce dezastre mai mari decât în materie de moralitate. *Nimica pe lumea asta nu se cere să fie mai îngrădit de legea rece și severă a moralității decât instinctul sexual*. Este în deosebire cunoscut, că sunt mai lipsiți de o moralitate severă toți cei cu o fantazie prea bogată.

Cine mereu în fantazia sa își închipuie, că orice posesiune nouă îi dă alte senzații și uită de desiluzia ce sigur va urma, acela devine un imoral încorigibil numai din cauza fantaziei sale neîngrădite de nicio igienă.

Când după citirea unui roman îți faci bilanțul de câștig și pierdere vezi că este foarte mic câștigul, câteva cunoștințe noi, vre-o cugetare adâncă filozofică, dar foarte mare pierderea prin aripile ce s'au dat fantaziei în materie de sexualitate.

Igiena fantaziei? *Distruge frica prin lectura biografierilor marilor eroi al curajului și eliminarea acestui fel de lene modernă, sbucitătoare a fantaziei imorale: cîntrea de romane sensuale*.

Dr. M. Suciu-Sibiian

Arestarea d-rului Clodius

La Londra s'a anunțat că d-rul Clodius, expertul economic german pentru Sud-estul european, a fost arestat la București.

O declarație a d-lui Maniu

Ankara 4. — Postul de radio Ankara a transmis astăzi declarația d-lui Iuliu Maniu, președintele partidului național țărănesc, făcute reprezentanților presei străine.

Postul de radio Ankara a subliniat următoarea declarație a d-lui Maniu în legătură cu armistițiul:

„Nu ascundem, firește, că armistițiul ce ni s'a impus și pe care ne-am văzut nevoiți să-l acceptăm, ne cere sacrificii mari, și lasă deschise în inimi răni sângeroase.

Ne dăm însă seama cu toții că nu aveam altă alegere, că toate greșelile politice se plătesc greu, și că popoarele mici pe deasupra adeseori sunt silite să plătească și păcatele săvârșite de cele mari.

Dar în ciuda poverilor și durerilor pe care le-am acceptat, actul dela 23 August 1944 ne deschide zări de speranță și de lumină în viitor. Dreptatea cauzei noastre este prea evidentă ca să nu fie recunoscută și împărtășită de marii aliați de acum; iar contribuția noastră la sfărâmarea mașinei de războiu germane, la grăbirea păcii și scurtarea suferințelor generale, suntem siguri că va găsi o justă prețuire în fața spiritului de dreptate al marilor puteri care vor rândui soarta lumii după principiile libertății naționale și ale dreptății etnice“.

DREPTURILE ROMÂNILOR

Textul Decretului Regal privind la reprezentanța și regulile constituționale

M. S. Regele a semnat următorul decret:

MIHAI I.

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională.

Rege al României, la toți de față și viitori sănătate.

Văzând Jurnalul Consiliului de Miniștri Nr. 570 din 30 August 1944, am decretat și decretăm:

ART. I. — Drepturile Românilor sunt cele recunoscute de Constituția din 1866 cu modificările ce ulterior i-au fost aduse și de Constituția din 29 Martie 1923.

ART. II. — Subt rezerva celor cuprinse în art. 3 și 4, puterile Statului se vor exercita după regulile așezate în Constituția din 29 Martie 1923.

ART. III. — Un decret dat în urma hotărârii Consiliului de Miniștri va organiza Reprezentanța Națională. Până la organizarea Reprezentanței Naționale, puterea legislativă se exercită de către Rege la propunerea Consiliului de Miniștri.

ART. IV. — O lege specială va statorna condițiunile în care magistrații sunt inamovibili. Juriul rămâne desființat.

ART. V. — Sunt și rămân abrogate decretul regal Nr. 3053 din 5 Septembrie 1940, publicat în Monit. Oficial Nr. 205 din 5 Septembrie 1940; decretul regal Nr. 3067 din 6 Septembrie 1940 publicat în Monit. Oficial Nr. 206 din 6 Septembrie 1940 decretul regal Nr. 3072 din 7 Septembrie 1940, publicat în Monit. Oficial Nr. 208 din 8 Septembrie 1940, toate referitoare la investirea Președintelui de Consiliu cu depline puteri și fixarea prerogativelor regale.

Dat în București la 31 August 1944.

MIHAI I R.

Dela un număr la altul

IN BULGARIA

cabinetul Bagrianoff a demisionat, cam atunci când Londra anunța că declarația de „neutralitate” a statului vecin nu e văzută cu ochi buni, atitudinea urmând să fie categorică: ori albă ori neagră.

UNGARIA

pe cât se pare, va avea parte de un festival intern, de natură socială. E ceea ce au prevăzut toți, afară, evident, de latifundiarilor magnați ai Budapestei.

Și când te gândești că toată reforma agrară a Ungariei se putea face nu subt presiunea evenimentelor, ci ca un act de dreptate pentru miile de iobagi.

IN JAPONIA

ziarele vor apărea de acum înainte numai în 4 pagini nu în 8, din cauza lipsei de hârtie.

BUCUREȘTI

au anunțat că o parte din prizonierii români dela Stalingrad au sosit în țară, iar aviatorii anglo-americani internați în România au fost eliberați și au plecat în Italia pe calea aerului.

A MURIT ȘI

fostul premier maghiar Stojay. Cauzele decesului nu se cunosc. Prin faptul că moartea a venit așa de repede după demisie, se pot bănui.

MIȘCAREA LEGIONARĂ

Ziarul „Țara” dela Sibiu publică scrisoarea pe care d-l Iuliu Maniu a adresat-o d-lui Horațiu Comanici în legătură cu apelul de desființare a migrației legionare. D-l Iuliu Maniu afirmă în scrisoare: „Aceste declarații ale fruntașilor conducerii Dvs. erau, de altfel, în deplină cunoștință cu declarația categorică pe care mi-a făcut-o întemeietorul acțiunii Dv., Corneliu Codreanu, cu ocazia penultimei întâlniri ce-am avut-o cu el, — că ceea ce îl leagă de Germania nu sunt principiile național-socialiste, ci părerea sa că în războiul mondial, care urma să se declanșeze, Germania va fi biruitoare, și, deci, trebuie să fie o grupare politică, care să servească de pavăză pentru interesele României, în fața presupușilor învingători.”

SAȘII ȘI SLOVACII DIN ROMÂNIA

sunt indemnati de conducătorul lor, d-l Hans Otto Roth, să se încadreze în noua ordine de stat română.

MAREȘALUL von KLUGE

a murit la 1 Septembrie c. Cauzele morții, o criză cardiacă, sinucidere sau o boală incurabilă.

UNELE ZIARE DIN ȚARA

în ultima vreme, printr-o schimbare la față pe care nimeni nu le-a cerut-o, s'au dovedit altceva decât îndrumătoare ale opiniei publice.

E atâta tristețe în această constatare.

Iar lichelismul acesta nu folosește nimănui, dar de stricat strică obrazului nostru de ziaristi puși să ne servim neamul, nu ambițiile personale.

Clipe mari

de Ion Bozdog

— Continuare din pag. 1-a —

În aceste clipe, când se oficiază cea mai solemnă slujbă de îndumnezeire a neamului, să amuțească tot ce este de natură egoistă și personală și toate încordările să fie concentrate pentru refacerea ființei neamului.

Primejdiile ce ne vor sta în calea noii vieți de stat se conturează și proiectează răslețe și în multe focare. Ele se vor unii și vor atrage în matca lor și resturile dușmanilor noștri de veacuri care nu vor înceta să se încadreze oicând și oriunde în tabăra ce tinde la slăbirea noastră. Până la scoaterea dușmanilor din sânul țării, o singură lozincă: *Solidaritate!*

Poate muri ideea națională?

de Ion Berclu

Continuare din pagina 1-a

născut din minți bolnave și inimi căinoase trebuie să plară, prin măcelul îngrozitor al zilelor noastre.

Ideea națională va trebui să iasă purificată de toată șgura depusă în ultimele decenii: este o necesitate imperioasă, determinată chiar de mersul fatal al evenimentelor.

Toate încercările de mutilare ale conștiinței naționale, fie de imperiașisme, fie de ambițioși gata de orice, n'au învins niciodată și, deci, nici în acest cataclism universal.

Națiunile au rezistat ca niște forțe ale spiritului și la momentul potrivit au reacționat cu toată puterea lor de sacrificiu, pentru libertate și dreptate. S'a verificat definitiv adevărul că numai pe realitatea națională se poate construi solid; restul fiind numai amăgire de moment.

S'a dovedit că numai pe sentimentul comun al masei populare se poate construi și că numai pe o cale dreaptă, cu un scop moral și sfânt se poate ajunge la capătul încercărilor.

Ideea, care din haos a creat națiuni și state puternice, ea care hrănește spiritul mulțimilor și aleșilor lor de mai bine de un veac, gândul mareț care a născut atâția eroi și a frământat atâtea minți luminate și atâtea inimi nobile, — naționalitatea în sine nu poate pieri niciodată.

Organizația Partidului Național-Țărănesc din Județul Brașov

Convocare

Toți președinții organizațiilor locale, președinții de sectoare și comandantii gărzilor Partidului Național-Țărănesc din orașul și județul Brașov, sunt rugați să treacă de urgență, pe la sediul Partidului Național-Țărănesc din Brașov, Bulevardul Regele Ferdinand Nr. 7, pentru a primi ordine și instrucțiuni.

Brașov, 3 Septembrie 1944.

Dr. Aron Suciu
fost prefect, președ. organizației
Dr. Silviu Suciu, avocat
Comandantul Gărzilor P. N. Ț.

Actualități

S'au sinucis

Baronul Manfred von Killinger și secretara sa Ella Petersen. Motivele sinuciderii sunt de ordin politic.

E semnificativ cum o epocă plină de asasinat este bogată și în sinucideri.

Fostul ministru al Germaniei la București a săvârșit actul nu mult după încheierea armistițiului dintre România și Aliați.

Finlanda a capitulat

Era de așteptat. Eroica țărișoară din Nord nu mai putea continua lupta. Trupelor germane li s'a pus în vedere să părăsească țara până la 15 Sept. c.

Și la Brașov o sinucidere

Din cauza ultimelor evenimente, deci tot de ordin politic, Ing. Friederich Bergleiter, șeful serviciului tehnic al întreprinderilor „Hess”, s'a sinucis în dimineața de 5 Sept. c.

Desființarea Consiliului de Patronaj

Organizația numită „Consiliul de Patronaj” de subt conducerea D-nei Maria marelă Antonescu, n'a rezistat nici ea ultimelor evenimente.

Poate ar fi fost mult mai bine dacă dela început totul s'ar fi grupat în admirabila „Cruce Roșie” română. Nu s'ar fi „dispersat” nici energiile, nici fondurile.

De unde se vede că fără tradiție organizațiile acestea (vezi „Străjeria”, vezi „Frontul Renașterii Naționale”, vezi . . .) sunt organisme ținute cu baloane de oxigen.

A murit Liviu Rebreanu

Unul din cei mai mari scriitori români ai vremii noastre, ardelenul Liviu Rebreanu, a încetat din viață, lăsând în urma lui un doliu pe care românismul îl poartă cu toată sinceritatea.

Adânc cunoscător al țărânului român, în romanul „ION” a zugrăvit trăsăturile lui fundamentale, legăturile lui cu pământul din care s'a născut, pământ care trece înaintea oricărui altor preocupări.

Vestea morții marelui scriitor ne-a venit prea târziu ca să putem înfățișa cititorilor noștri toată strădania scriitorească a acestui mare talent român.

O vom face altădată, când vom publica și o conferință a lui despre „Astra”, ca material inedit.

„Gazeta Transilvaniei” ia parte cu toată tristețea la doliul ce ne-a ajuns prin moartea scriitorului Liviu Rebreanu.

Somnul

Se credea până acum că datorită muncii încordate a mușchilor și a nervilor se produc în trupul nostru anumite substanțe care duse de sânge în creier produc acolo un simț de oboseală.

În timpul cât dormim trebuie să se întâmple ceva care să facă cu puțință ca mușchii să se încarce din nou cu putere și energie.

Nu știm însă care este puterea care deslănțue acest proces în trup. Cunoaștem numai locul din creier de unde se comandă trecerea dela starea trează la somn. Oboseala și somnul s'ar putea asemăna cu descărcarea și încărcarea unui acumulator de electricitate. Nu trebuie să uităm însă că trupul nostru este un acumulator foarte complicat și constă din multe părțile sau elemente de natură fizică și chimică.

Buruieni de leac

Frunza și coaja de nuc, gutuile, coarnele, măceșele și scoarța de ulm fierțe sunt bune contra urdinării.

Feriga, pelinul și ceapa, ca fiertură, ajută mistuirea. Sunt bune și contra limbricilor.

Zeama de lămâie și hreanul, puse în vin, sunt bune contra scorbutului. (Scurgerea de sânge din gingii). Ne ungem cu zeama lor pe gingii.

Dr. Pășcanu

În cumpăna vremii

de
Ion Colan

Nu știu: poate greșesc, poate nu mi-e judecata citovă. Socot, însă, că tot ce ai crezut, nu pentru tine, ci pentru țara ta ai crezut.

În niciun caz pentru alții. Iar dacă țara, prin oamenii ei de răspundere, spune: acum așa trebuie să faci, tu, rumâne, așa să faci.

Asta am cerut-o mereu, în toate împrejurările.

Așa să faci, rumâne, pentru că altfel, opintindu-ne fiecare cum ne tale capul, o să ne izbim ca orbii unii de alții și nu spre folosul celor ce se izbesc, de sigur.

Am răgușit strigând: Nu vă rupeți, nu vă împrăștiati!

Nu văd nici azi ce bine ne poate ajunge fărâmițându-ne, iar dacă l-aș vedea, n'aș dori binele acesta nimănui.

De n'ar fi fost munciți de grija asta toți oamenii de răs-

pundere ai țării, poate cele în tâmplate în ultima vreme mai de mult s'ar fi făcut. De se făceau însă, tare mi-e teamă că timpul n'ar fi fost potrivit și în loc să se ajute țării într'o cumpănă grea a ei, mai mult ar fi păgublit-o.

Noi rămânem pe lângă cele ce am spus și altădată: Cine n'are răspunderea, poate să dea sfaturi, să-și spună părerea, să se păstreze ca o rezervă, dar să nu acționeze răscolind ulița și strada.

Unde am fi ajuns dacă s'ar fi agitat țara prin discursuri la radio sau prin acțiuni subterane?

Unde am ajunge în viitor dacă nu ne-am pășra toată forța noastră unită în vederea aceluiaș ideal?

Să mulțumim lui Dumnezeu că în țară e liniște. În schimbări mari ca acestea, dacă cei

care pleacă și cei care vin, și mulțimile apoi, n'au cuminenția necesară, se 'ntâmplă grozave vărsări de sânge.

Noi, până acuma, am trecut cu bine greu.

Iar dacă ne vom păstra până la sfârșit această cuminenție, lăsând pentru altădată tot ce cred unii și alții că ne-ar putea despărți, țara va da dovada că a făcut tot ce omeniește a fost posibil pentru salvarea ei.

Războiul încă nu s'a terminat, deși toate semnele nu-l mai arată lung.

În actul lui final noi trebuie să fim una, ca nu cumva Pacea care va veni să ne găsească în zodia vrajbei.

Dacă are altcineva un stat mai bun de dat, să-l spună și să-l semneze.

Nici morții nu mai au pace!

de pr. I. Scurtu

Un prieten, îngrozit de bombardamentul din urmă, mi-a istorisit zilele acestea prăpădul din capitală.

L-am văzut și eu într'un oraș din apropiere. Ruine și pustiu, moloz și fum, dărâmturi și prăpăd, toate mă îndemneau să nu zăbovesc prea mult printre ele.

Bombele aruncate cu atâta nepăsare din văzduh nu sunt oare „stelele căzute din cer”, care deschid „fântâna adâncului”, din care se înalță „fumul unui cup-tor mare”, încât soarele și văzduhul se întunecă?

Ele sunt, dar sunt mai ucigătoare decum stă scris în Apocalips. Și greșim de credem că urgia lor s'a abătut numai peste orașe. Brațul lor ucigător a cuprins și așezămintele pașnice dela sate, unde poporul se apleacă asupra ogorului, cu sapa, cu plugul, cu coasa. Agricultorii trăiesc astăzi clipe de groază când văd păsările cu cioc de fier că cutremură văzduhul și aduc mânia lui Dumnezeu peste oameni. Să vă ducă Dumnezeu pe

cei ce n'ați fost cuprinși de bombardament într'un cartier greu încercat de bombe și să vedeți ce s'a mai ales din truda bieților oameni! Căminul lor este pustiu, prefăcut în ruine și cenușă; zidurile sunt dărâmate, iar unele din ele se ridică singuratic și negre, plângând parcă neputincioase durerea sfâșietoare a stăpânilor uciși sau izgo-niți în grabă.

Prin multe orașe și sate din țară a trecut vârtejul de foc al bombelor ucigătoare. Cu cât urmărești mai de aproape urmele dezastrelor, cu atât trebuie să te înspăimânti de netrebnică pustiire a patimilor omeniești. Numai în clipa a-

Unire

La răscrucea istorică de mâine, toți Românii trebuie să se prezinte uniți, fără murmur, fără prostii, fără recriminări inutile care ne-ar putea costa mult. Uniți, de sigur, dar uniți în ideea națională și socială care, în trecut, a dăruit țării oameni de ispravă.

ceasta îți dai seama cât de zadarnice au fost străduințele nobile ale unor inimi calde care au sângerat atât de mult pentru o soartă mai bună a lumii. Ce folos a adus toată cultura, știința și tehnica de azi? Pentru ce s'au istovit atâtea generații, dacă astăzi se calcă cu atâtea dispreț peste progresul nobil al omenirii, înfăptuit în zeci de ani și veacuri de-a-rândul? Să fi fost și uneltirea cea mai viclană a duhului necurat, și încă tot n'ar fi fost atât de cutremurătoare ca a bombardierelor ce cutreeră, de o parte și de alta, lumea întreagă.

Meșteșugirile duhului necurat au prefăcut în scrum atâtea școli și biserici, care făceau podoaba și mândria omenirii!

Și nu vor să dea pace nici morților din cimitir! Intotdeauna te mișcă crucile din cimitir, lumea încremenită a acestor cruci care tac atât de solemn, de majestuos! Dar furia omului nu s'a lăsat mișcată nici de pacea celor adormiți în cimitir. Mormin-

Gheorghe Cătană

1865—1944

Bătrânul dascăl al poporului și valorosul folclorist bănățean s'a stins cu condeiul în mână acolo în mijlocul sătenilor de Valeadeni, cărora își închină toată truda unei vieți de opost Condelu umil și nevăgat în seamă, dar cu atât mai vrednic de cinste, cu cât vreme de de ani a muncit de zor pentru da la iveală comorile sufletelor ale poporului bănățean.

Fecunda sa activitate de folclorist — și pe tot pe colo că de creator literar — îl aşază printre cei dintâi desțelenitori ai acestui ogor cultural.

Numele său este legat deosebi de „Poveștile Banatului”, o colecție de basme populare în trei volume, publicate la Gherla între anii 1893-1895, urmate de cunoscutele „Balade Poporale”, care apar tot la anul 1895, aici la Brașov.

A mai publicat: *Vieța și faptele lui Ștefan cel Mare Păcală și Tândală* (povești), *Teatru la sat* (trei piese teatrale pentru popor), *Povești populare din Banat, Miorci Flori din războiu*, (*Versuri de popor*), *Din lumea poveștilor și alte broșuri de folclor și din domeniul vieții școlare*.

Între baladele sale, culese de gila bătrânilor lăutari ai satelor se cuvine amintită o variantă de baladă „Miorița”, perla strălucită pe care a desgroat Vasile Alecsandri. Dar Miorița lui Gheorghe Cătană este interesantă și de o netăgăduită valoare și prin faptul că textul este mult mai complet.

Ca culegător de folclor popularizator al cântecelor bătrânești, Gheorghe Cătană își ocupa locul său binemeritat în istoria literaturii, alături de Pop Reteganul, Teodor A. Bogdan, Petre Dulfu și ceilalți folcloriști ai Ardealului.

Citiți și răspândiți Gazeta Transilvaniei

tele lor au fost răvășite de bombe, au fost arse, profanate... Iar puterea ucigătoare a împrăștiat osemintele departe de cimitir și schimbat în pulbere sfântul lor sălaș. „Nici celor logodiți de ani de zile cu venin, nu le-a fost îngăduit să aibă liniște și pace în aceste zile turburi”.

Înima ni se închircește semn de primejdie mare. Vai! Nici morții nu mai au pace!

O precizare a guvernului român la mesajul guvernului maghiar

La mesajul adresat de guvernul regal maghiar prin postul de radio Budapesta în seara de 1 Septembrie 1944 ora 2350 guvernul regal român ține a da următoarea precizare:

Guvernul regal român a adoptat un decret lege prin care reinstaurează un regim constituțional democratic, potrivit căruia toți cetățenii români, indiferent de originea lor etnică, se bucură de aceleași drepturi înaintea legilor țării.

Guvernul român înțelege să se conducă după acest principiu în toate acțiunile sale. Astfel fiind, nicio măsură nu a fost luată împotriva vreunui membru al minorității maghiare, ca atare. Dacă s'au luat unele măsuri de siguranță după data de 24 August, au avut un caracter general și nu au fost întemeiate pe vreun criteriu de discriminare etnică.

Cei câțiva minoritarii maghiari, care au putut intra în cadrele acestor măsuri cu caracter general, nu se găsesc arestați ci ținuți la domiciliu.

Guvernul român este de acord să permită delegaților Crucii Roșii în România, în cazul când aceștia ar accepta-o, să se asigure de acest fapt.

4 Septembrie 1944.

Schimbul rublelor

Situația comercianților care au primit ruble

Plafonul de schimb pentru membrii armatei roșii. Cursul rublei

Așa cum s'a comunicat la timp, cursul rublei a fost stabilit deocamdată la 100 lei, pentru o rublă.

Banca Națională schimbă deocamdată 500 (cinci sute) de ruble fiecărui membru al armatei roșii (soldat sau ofițer).

În cursul zilelor trecute a fost o mare aglomerație la ghișeele de schimb ale Băncii Naționale.

Banca Națională a refuzat să primească la schimb rublele prezentate de diverși particulari, care nu puteau justifica deocamdată proveniența acestora.

Interesându-ne la Banca Națională asupra situației comercianților care au primit ruble înainte de a se fi stabilit vreun curs, pentru diversele mărfuri livrate, ni s'au comunicat următoarele:

Deocamdată se primesc la schimb ruble numai de la membrii armatei Roșii. În curând se vor lua măsuri, de acord cu guvernul, să se primească la schimb și ruble de la comercianți, industriași sau alți particulari, fie direct de către Banca Națională, fie prin anumite bănci autorizate a face asemenea operațiuni. Cursul va fi cel de 100 lei.

În acest caz, comercianții din țară și Capitală sau toți cei care ar vinde ceva membrilor Armatei Roșii, vor putea primi ruble la paritatea arătată mai sus, pe care le vor putea schimba fără nicio formalitate specială la B. N. R. sau la băncile autorizate.

E probabil să se dea în curând un comunicat oficial în această privință.

O dispoziție nedreaptă

Se insistă continuu ca toți contribuabilii (comercianți, industriași) să se aprovizioneze cu stocuri importante de timbre 6% în vederea unor razii pe care organele fiscale le vor face în cursul lunii Septembrie. Cei care nu vor avea stocuri „suficiente”, vor fi pedepsiți.

Noi înțelegem să fie pedepsiți cei care nu aplică acest timbru excepțional la vânzările pe care le fac. Dar ca să oblige pe contribuabil să-și facă rezerve „suficiente”, ni se pare complet inutil și profund nedrept.

Mai întâi, cel ce apreciază dacă o cantitate de timbre e „suficientă” sau nu, este chiar comerciantul. Eu, comerciant, iau atâtea timbre câte îmi trebuie. Când nu mai am, cumpăr alt stoc, după necesități; odată mai puține, odată mai multe.

Pe urmă: ce să facă un comerciant cu stocul de timbre, dacă n'are vânzări, cum e cazul în aceste timpuri cu mulți din ei. Doar acest impozit nu-l suportă comerciantul, ci clientul, primul având destule de suportat.

Rugăm pe cei în drept să revină asupra acestei măsuri (raziile), și dacă e vorba de un control, apoi acesta să se facă la aplicarea timbrului de 6% nu la cantitatea de timbre din sertar, pentru că s'ar putea foarte bine ca cineva să aibă „stocul” dar să nu-l utilizeze, ca nu cumva, la controlul organelor fiscale să se constate că n'are cantitatea „suficientă”.

O acțiune laudabilă la Râșnov

Râșnov. — Timpurile grele prin care trecem au dat ocazie multora din cei care poartă la inimă binele și progresul țării, a se manifesta în bine, într'un fel sau altul. În Râșnov se află spitalul militar „Regina Maria” din Brașov, dispensat aici cu secția de boli interne. În acest spital se află 100 de soldați bolnavi. Conducătorul, d-l colonel Franț Iosif, îndată ce s'a stabilit aici, a făcut un apel către doamnele din comună și alți factori de bine spre a-și da concursul. Apelul a aflat un viu răspuns. Conducătorul spitalului apoi dimpreună cu d-nele, au luat hotărârea să se formeze mai multe echipe de serviciu, care să acționeze pentru ajutorarea ostașilor suferinzi și a spitalului.

Aceste echipe în afară de faptul că depun muncă la conducerea menajului, la procurarea și distribuirea alimentelor pentru soldații bolnavi, și-au mai luat angajamentul de a contribui în mod benevol cu alimente sau chiar cu bani pentru îmbunătățirea hranei ostașilor.

Cu prilejul unei vizite făcute la acest spital de Alteța Sa Imperială Arhiducesa Ileana a găsit echipa de serviciu formată din d-nele: Vasilica colonel Broșteanu, Georgeta colonel Tebinca, Olimpia maior Vălcu, Maria cpt. dr. Firan, Elena notar Butnariu și Veronica Dincă. Alteța Sa, după ce ia la cunoștință felul în care se lucrează la acest spital, obolul cu care se contribuie pentru alinarea durerilor celor suferinzi, aduce cuvinte de bună apreciere atît conducerii spitalului pentru buna organizație, cât și echipelor feminine pentru acțiunea laudabilă desfășurată în interes patriotic. Această acțiune de binefacere va continua până când acest spital se va găsi în comuna noastră.

Inregistrăm cu satisfacție această acțiune patriotică.

N. H.

Dela „Crucea Roșie” Brașov

Societatea Națională „Crucea Roșie” a României, filiala Brașov, roagă cu insistență pe toate infirmierele voluntare și auxiliarele sanitare brevetate să-și aducă aminte în momentele acestea grele prin care trece țara noastră de angajamentul ce și-au luat față de răniții noștri, care și-au dat și-și dau cu generozitate viața pentru cauza românească, și să se prezinte fără întârziere la datorie pentru a face serviciu la Spital, la Cantina din gară și la sediul „Crucei Roșii”.

În caz de neprezentare se va proceda conform instrucțiunilor primite.

„Crucea Roșie” filiala Brașov roagă toate doamnele din Comitetul filialei să se prezinte *imediat* la sediul filialei, la muncă.

„Crucea Roșie” filiala Brașov face un călduros apel către doamnele și domnișoarele românce din Brașov să-și ofere serviciile fie la Spital, fie la Cantina din gară, pentru a putea face față nenumăratelor îndatoriri pe care le are azi fiecare femeie română, conștientă, față de țara noastră.

Prezentarea rugăm a se face la sediul din Str. Lungă Nr. 1.

Spitalele

din municipiul Brașov, unde se pot interna răniți

1. Spitalul Mărzescu, str. Cuza Vodă.
2. Spitalul Boli Sociale, str. Dima.
3. Spitalul de Ochi, str. Brâncoveanu.
4. Spitalul Contagioși, str. Cicio Pop.
5. Spitalul Militar Regina Maria.

În afară de spitale, toate sanatoriile din municipiu au un anumit număr de paturi rezervate pentru răniții din bombardament aerian.

medicul-șef al municipiului
Dr. Uipiu Ștefan

Dela Asociația foștilor luptători în Gărzile Naționale

Comunicat

Comitetul Asociației foștilor luptători din Gărzile Naționale din Ardeal și Banat 1918—1919, filiala Brașov, aduce la cunoștința membrilor săi că această asociație neputând activa ca organizație politică, ci numai ca organ național pentru menținerea ordinii interne, a luat hotărârea să avizeze pe membrii săi că au libertatea de a se înscrie și de a activa în oricare partid politic, fără de a-și pierde drepturile pe care le conferă această asociație.

Comitetul asociației noastre va sta și pe mai departe în strânsă legătură cu forurile competente și totodată vă avizează să fiți pregătiți ca în caz de necesitate — la chemarea noastră — să nu lipsească niciunul dela apel.

Brașov, 7 Septembrie 1944.

Președinte
Dr. AL. SURU

Vice-Președinte
Dr. IL. DEBU

Mica publicitate

Mere căzute în orice cantități cumpără „HESS” S. A. Brașov Cuza Vodă 3.

Mecanic la motocompresor

angajează imediat

Serviciul Tehnic al Municipiului Brașov
Str. Regina Maria Nr. 64.

AVIZ

La cooperativa de consum „Dârste” este vacant postul de **gestionar vânzător**; sunt preferați acele persoane care au cunoștințe în bransa comerțului colonial de beuturi.

Se cere persoane serioase, cu garanție materială și morală.

Amatorii se vor prezenta la subsemnatul pentru informațiuni.

Nicolae G. Bârsan
Președintele Cooperativei

Tipografia „Astra” Brașov

caută

meștrii români

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.
Asociațiunea „Astra” Brașov
împlinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta ?

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

Execută orice tipăritură
sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într'o între-prindere curat românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA”)

Numai Asociațiunea transilvană „Astra” ne ajută; se gândește cineva la asta ?

Informațiuni

Abonamente de primăvară

Dr. Popa Ioan, Brașov Lei 1300

*

Examenele din sesiunea de toamnă se vor ține la Brașov

Consiliul interșcolar aduce la cunoștința profesorilor și elevilor școlilor secundare din Brașov, că toate examenele din sesiunea de toamnă (corigențe, examene de admitere, particulare, bacalaureat și examene de diferență) se vor ține la Brașov și nu în localitățile unde s'au evacuat (dispersat) unele din liceele din Brașov. Aceste examene vor avea loc între 15 Septembrie — 1 Octombrie a. c. conform programului afișat la liceele respective.

*

Amânarea deschiderii școlilor

Consiliul interșcolar Brașov aduce la cunoștința celor interesați următoarele dispozițiuni ale Ministerului Culturii Naționale:

Lucrările premergătoare anului școlar (corigențe, examene particulare, examene de admitere, bacalaureatul) se amână — în toată țara — pentru intervalul 15 Sept. — 1 Oct. a. c.

Inscrierile elevilor pentru anul școlar 1944/1945 la toate școlile de toate categoriile, se amână de asemenea până la o dată care se va anunța ulterior.

Președ. Cons. Interșcolar
Director, Dragoș Navrea

*

Prelungirea termenului pentru preschimbarea bannotelor de 1000 lei

Banca Națională a României comunică următoarele:

Termenul pentru preschimbarea biletelor de 1000 lei, de culoare brună, care poartă pe cercul alb din mijloc 2 țărânci cu sapa pe umăr, se prelungește până la 31 Octombrie 1944.

*

D. Victor Eftimiu noul director general al teatrelor

D-l Victor Eftimiu a fost desemnat de actualul guvern ca director general al teatrelor, în locul devenit vacant prin moartea d-lui Liviu Rebreanu.

D-sa, care a mai deținut această funcțiune, a acceptat.

*

Societatea Română de Vânătoare
din Brașov

Convocare

D-nii membri activi și îndreptății ai Soc. Rom. de Vânătoare cu sediul în Brașov, sunt rugați a lua parte la Adunarea generală extraordinară ce se va ține în ziua de 18 Septembrie a. c. ora 18 p. m. în localul Casinei Române din Piața Libertății Brașov cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Alegerea președintelui.
2. Ratificare de membri.
3. Eventuale propuneri.



Pe drumul dreptății

Nu pierde dreptatea, chiar dacă ai pravali deasupra-i un munte. În torente de sânge nu poate fi înneacă și focul nu o poate vătăma.

Mai înainte cu patru ani, manifestații mari aveau loc la Cluj, la Sibiu și la Brașov, în semn de protest al românimii împotriva dictatului dela Viena, unde un ministru de externe român avusesse tristul curaj de a semna cedarea Ardealului de Nord. La masa de sacrificiu era și contele Csaki, din Pesta, gândind în acel moment că a fost uns pentru domnia lumii.

Ni se cerea să zâmbim în fața reporterului fotografic în timp ce ai noștri luau drumul pribegiei.

Am răbdat!

Am răbdat și ne-am păstrat intactă credința în dreptate. Căci dreptatea făcută Ardealului, trebuie să fie dreptate pentru neamul întreg; pentru întregul norod valah, încercat în câțiva ani mai amarnic decât în cele mai negre vremuri ale istoriei sale.

Au murit, pe rând, toți acei ce și-au spălat mâinile în lacrimile Ardealului. Csaki, răpus de propriii săi prieteni; Ciano executat ca trădător de țară, iar ceilalți asistenți și patroni își așteaptă rândul.

Nu mai dreptatea n'a murit. Am crezut în ea și o vedem reînălțându-se, curată și prevestitoare de mai bine. Avem satisfacția simplă, că odată mai mult imaginea Golgotei este urmată de apoteoza Învierii.

România în refacere

Uititele decenii de politică europeană, cu nenumăratele divisiuni menite a stânjeni, pentru beneficiul câtorva interese restrânse, evoluția pacifică a societății umane, au creat și la noi schimbări din cele mai felurite.

S'au făcut tot felul de experiențe, una mai dezastruoasă ca cealaltă.

Epoca de tranziție pe care a trebuit să o parcurgem, prin foc și sânge, merge acum spre clarificare. Un început îl constituie reînnoirea la Constituția din 1866 cu completările ei din 1923.

Găsim de-abia acum drumul trasat de Bănuțiu pe Câmpia Libertății, cu deosebirea că de astă dată poporul însuși va avea grijă să nu rătăcim calea.

Poziția Bulgariei

Ne amintim bucuria poporului bulgar cu ocazia alicăturii guvernului Bagrianoff, și după discursul ținut de primul ministru în Sbranie. La ieșirea acestuia din Parlament, mulțimea a rupt cordoanele de poliție, ridicându-l pe brațe și ovacionându-l frenetic. Guvernul Bagrianoff a făcut însă numai un slab început.

Poporul a impus atunci schimbarea guvernului și voinței poporului

bulgar s'a alăturat presiunea de ordin diplomatic a Aliaților.

Noul guvern, prezidat de d-l Muravieff, unul dintre conducătorii mișcării agrariene bulgare și fost colaborator al lui Stambolinski, va avea deci misiunea să pună lucrurile la punct, procedând la grabnica curățire a Bulgariei de trupele Germane.

Nu mai poate exista nicio îndoielă că Bulgaria va căuta să repare greșeala fostului guvern, luând măsurile cerute de împrejurări.

Luăm act că ministrul bulgar la București a avut o lungă întrevedere cu d-l Iuliu Maniu, ministru de stat și reprezentantul partidului național-tărănesc în guvern. Această întrevedere are și înțelesul ei deosebit, care se va tălmăci prompt în acte pozitive pe teritoriul statului vecin.

De altfel, imediat ce Rusia a declarat război Bulgariei, aceasta a cerut pace Uniunii Sovietice, așa încât situația țării vecine acuma e clară.

Situația din Finlanda

Guvernul d-lui Hackzell a urmărit să ducă o politică identică cu aceea a Bulgariei, tergiversând măsurile energice pentru scurtarea războiului. Strategia aceasta s'a dovedit însă inutilă. Poporul finlandez a impus guvernului mai multă grabă în hotărârile sale. Astfel, un armistițiu a intervenit între trupele inerte și cele rasești, Finlanda a rupt relațiile cu Germania.

Comandantul celor șase divizii germane din Finlanda s'a prezentat la Mareșalul Manneheim, anunțându-l că are intenția să-și retragă trupele înainte de 15 Septembrie.

Acestea sunt faptele până în clipa de față. Rămâne de văzut dacă Aliații vor accepta ca Germanii să plece înarmați din Finlanda, sau vor cere guvernului să procedeze la dezarmarea celor șase divizii destinate a susține campania împotriva Sovietelor.

Telegramele de presă din Moscova și Stockholm se ocupă în mod amănunțit despre condițiunile armistițiului cerut de Finlanda și precizează că trupele sovietice vor da ajutor Finlandezilor pentru dezarmarea diviziilor germane aflate pe pământul Finlandei.

Semnarea armistițiului

dintre România și puterile aliate. O telegramă a precizat că membrii comisiei românești, înainte de a pleca la Moscova au fost la Cairo, unde au luat contact cu reprezentanții diplomați ai Marii Britanii și Statelor Unite. La Moscova fiind, președintele comisiei, d-l Pătrășcanu, a făcut declarații presei. D-sa a arătat că hotărârea de ieșire a României din război a fost luată încă din Aprilie, când M. S. Regele a primit pe șefii opoziției și reprezentanții armatei. Puterea armatei germane în România era atunci prea pronunțată și nu se putea întreprinde acțiunea hotărâtă. D-l Pătrășcanu a declarat apoi că la 23 August,

de Mardare Matiescu

înainte de a se anunța proclamația regală care vestea țării cererea de armistițiu a României, a fost ordonată arestarea d-lui mareșal Antonescu, a lui Mihai Antonescu și a miniștrilor de război și de interne.

„Lumea va avea o pace durabilă”

a declarat d-l Roosevelt într'un discurs adresat muncitorilor americani. Președintele Statelor Unite a precizat însă că în aceste vremi, când războiul se apropie de sfârșit, muncitorimea americană este dator să de maximum de randament.

Sfârșitul războiului este tema care preocupă întreaga lume. O telegramă din New-York a corespondentului agenției „Reuter” crede că războiul se va sfârși peste trei sau patru săptămâni.

Situația luptelor pe diferite fronturi

În Europa sunt acum trei fronturi de luptă „cu vechime” și unul abia început. În Vestul continentului trupele britanice, după ce au ocupat Bruxelles, au intrat pe teritoriul olandez. Cu acest prilej generalul Eisenhower a adresat un mesaj populației Rotterdamului prin care îndeamnă populația să impledece distrugerea portului de către Germanii.

Armata a 3-a americană din Franța a trecut granița Reichului și ar fi ajuns la Rhin. În Franța de sud trupe americane și franceze au distrus rămășițele armatei a 19-a germane în drumul lor pentru eliberarea Lyonului.

În Italia armata a 8-a de pe coasta Adriaticii a intrat adânc în linia gotică și se găsește acum în șesul Lombardiei de unde, până la granița de nord a Italiei, se întinde câmpia.

Pe frontul de răsărit se dau lupte grele în regiunea Varșoviei.

Forțele cehoslovace au desființat Slovacia și au proclamat din nou republica Cehoslovaciei. Ministrul apărării naționale a fost demis de președintele statului Slovac, d-l dr. Tiso.

Pe frontul din Transilvania armatele române cuceresc pas cu pas pământul furat. În retragerea lor trupele maghiare provoacă stricăciuni așezămintelor pe care administrația românească le-a ridicat în cei 22 de ani de gospodărire.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
Ș-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societați Lei 300
Membrii „Astrei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200